

El pensament

Tu vols viure feliç amb algú? Doncs modera la teva activitat racional

Té cap utilitat remenar molta estona el cafè amb una cullereta? Foto: F.O.

Em dispo a pensar una estona i veig que feia temps que no m'hi posava. Què deu fer? Cinc anys?

Com pot ser que no ho hagi trobat a faltar?

A casa ningú no m'ha dit: ei, com és que ja no penses? Reflexiona una estona, que et distrauràs.

Suposo que si no m'ho diuen és perquè deu ser poca la diferència entre veure'm estirat al sofà sense fer res i veure-m'hi estirat meditant.

Jo crec que sí que es nota, o que se'm notava quan solia pensar.

Pensar fort et fa tenir una mena de neguit. Qui s'hi fixa, si et coneix, ho nota. Aquest neguit del pensar fa anys que no el sento. De fet, aquests darrers dies que he estat pensant en això que escric, tampoc no l'he acabat de sentir. No d'aquella manera.

Què ho deu fer?

Menjo ara més fruita?

Deu ser que el pensament, com el sexe, evoluciona de manera significativa al llarg del tram central de la nostra vida. A més, intueixo que hi ha d'haver alguna mena de fonament comú que suporta i alimenta totes dues diversions.

Crec recordar com pensava quan tenia vint anys. Era aquella una manera de raonar que solia enganxar-se a qualsevol text, com ens arrapem sent joves al primer cos que podem abraçar. Més que pensar, allò era deixar-se hipnotitzar, deixar-se dur, rendir-se. També recordo que em capficava molt per les coses. Era una manera de reflexió intensa, obsessiva, tubular, paranoica; suposo. Res em distreia. Imaginava escenaris apocalíptics. Un món fosc, malaltís. El pensament era una febrada, una pertorbació constant que m'empenyia fatalment cap a la raresa.

Mai no vaig consumir droga, per a què?

Passats uns anys, fets els trenta, em vaig adonar que la relació amb la gent que m'envoltava resultava més fàcil. Per algun motiu, quan parlava, sovint hi havia algú escoltant, algú que feia que sí amb el cap. Vaig descobrir que dues persones poden estar parlant d'un mateix tema. Fins llavors, per mi parlar era deixar anar allò que barrinava sense esperar resposta per part de ningú. Als trenta vaig descobrir que sí, que quan m'esforçava a pensar sobre aspectes concrets, com ara la feina, els pensaments podien ser recollits per algú, que podien viatjar amb èxit, que saltaven d'un cap a un altre.

Més tard això em va passar amb la parella. Va ser un període curt, ho reconec, però vaig arribar a tenir la sensació que la persona estimada i jo compartíem una mena, com ho diria, d'opinió.

Era agradable la sensació de confiar que allò que deia quedava guardat en algú altre. Però, repeteixo, la cosa no va durar.

Vaig preferir no mesclar pensament i convivència.

Vols viure feliç amb algú? Doncs modera la teva activitat racional. És un consell que regalo als que tingueu tirada cap a la filosofia.

No sé si va ser perquè el meu pensament es va anar fent concret, però poc abans de fer els trenta vaig iniciar una intensa carrera com a guionista. Què va ser primer, no ho sé. Potser vaig tocar de peus a terra i després vaig trobar feina o potser el fet de trobar feina em va fer aterrar de cop. El cas és que la meua manera de pensar va deixar de ser una paranoia per convertir-se en un joc, un joc amb unes regles establertes, amb un codi que es podia compartir i comunicar, en un joc que servia bé per fer tele o ràdio.

I la regla bàsica que vaig descobrir va ser la ironia; que és això de dir una cosa quan vols fer entendre la contrària. Aquesta és una manera de pensar que, de fet, t'estalvia molta feina. I moltes discussions. Quan tu penses de manera prou ambigua, qui t'escolta ha de completar allò que tu suposadament vols dir. Així l'humorisme basa la seva extraordinària eficàcia en el fet que cadascú acaba pensant allò que li dóna la real gana. D'aquesta manera, el pensament expressat amb ànim de fer riure és fàcilment compartit per tothom.

Passa el mateix amb el sexe?

No ho sé. Però a fe de Déu que m'hi vaig esforçar, als trenta, per fer que el sexe fos una activitat compartida. No em feu concretar. Només us diré que, excepte joioses excepcions, mai no vaig trobar al meu voltant gaire entusiasme per compartir.

Què hi farem! És un tema que queda pendent per a futures generacions.

Tornem al fet de pensar.

Recordo també que als trenta estava entossudit a pensar contra un aspecte de la realitat que em molestava: el periodisme. Vaig dedicar molta matèria gris a trobar maneres de desacreditar una activitat, la periodística, que em semblava perversa i hipòcrita. Ara seria llarg d'explicar, però l'arrogància i paternalisme dels periodistes m'encenia. M'irritava que consideressin que tenien la potestat exclusiva d'explicar el món. I que pretenguessin fer-ho dient obvietats, sense implicar-s'hi íntimament, que ho fessin sense marge per a la paradoxa. El periodisme, amb la seva pretesa literalitat i precisió, em semblava una activitat de tanoques.

Això ho pensava llavors.

Avui es pot dir que jo faig feina de periodista. És just.

Aquella batalla meua contra el periodisme era, és clar, una causa perduda. Passats els quaranta ho vaig anar veient més clar. L'edat no et fa menys cretí, et fa més prudent, i un cretí prudent no sembla, als ulls dels altres, tan cretí.

Un detall biogràfic significatiu és que a partir dels quaranta apareixen els fills. Per tant, la feina d'escriure va anar perdent pes a mesura que la vida familiar es tornava intensa, melodramàtica, enganxifosa, circense. Durant una colla d'anys el pensament es va recloure a casa, es va centrar en el dia a dia, va anar fent intendència.

Els fills van fer que em caigués la mala bava.

Vaig perdre mala llet, ho reconec. Les nits sense dormir, la tendresa, els dies d'hospital i les rialles dels petits em van estovar el cervell.

El pensament es va tornar immediat i pràctic. Plis-plas. Directe. Què vols? Això. Té.

Els enemics es van esvair. Res no m'irritava, a banda de les catàstrofes domèstiques. La sàtira va deixar de tenir força i, finalment, sentit. Vaig començar a trobar plaer en la reflexió de petites coses, coses que de tan petites com eren no podies reflexionar-les, només te les podies mirar, tot just per constatar-les, per sentir-les.

No pots reflexionar gaire quan tens davant una cosa que enlluerna.

I els fills t'enlluernen. Són una meravella minúscula i universal.

Fa de mal explicar què és el pensament quan ets pare, perquè de tan tou i dolç com es torna no es pot ni dir. Allò que penses no són conceptes, són olors, imatges a la banyera, una pell contra l'altra, un ditet que t'agafa.

No puc concretar més sense semblar idiota.

Per què pensar quan ja ets feliç?

A quina conclusió voldries arribar quan veus que la vida ja va ben bé ella tota sola?

Aquest temps íntim arriba fins avui, passat els cinquanta, quan em demanen que torni a escriure, que torni a pensar. Així que el pensament es desperta mandrós, després d'anys, sense ganes de fer res, convençut de la inutilitat de qualsevol esforç.

Voleu dir que pensar té cap utilitat?

Té cap utilitat remenar molta estona el cafè amb una cullereta?

Hi ha gent que s'hi passa ben bé un minut. Vinga girar.

És més bo el cafè llavors? Queda més tranquil·la la persona? S'engega millor el dia fent això?

Potser sí. Tant és. Tampoc no cal pensar-hi ara.